

ПРАВОВІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ІННОВАЦІЙ

Ткачов М.М.

*Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут», м. Харків*

Інновації є рушієм економічного зростання. Однак їх ефективне впровадження та захист потребують правового регулювання. Правові характеристики інновацій охоплюють правовий статус нововведень, інтелектуальну власність, регламентацію інноваційної діяльності, механізми стимулювання та контролю. У законодавстві інновація визначається як кінцевий результат НТД, втілений у новому продукті, технології чи методі. Основні правові ознаки: новизна – відмінність від уже існуючих рішень; соціальна та/або економічна корисність; реалізованість – здатність бути впровадженою у практику; захищеність – можливість правового захисту (патентування тощо). Основні правові акти, що регулюють інновації: закони про інноваційну діяльність; законодавство про інтелектуальну власність (права на патенти, корисні моделі, авторські права); господарський кодекс (регламентація суб'єктів інноваційної діяльності); міжнародні угоди (TRIPS, Паризька конвенція). Правовий захист інновацій здійснюється через патенти – на технічні рішення (винаходи, корисні моделі); авторське право – на програмне забезпечення, методики, дизайн; знаки для товарів і послуг – елемент брендування інновацій; комерційну таємницю – як форма захисту від недобросовісної конкуренції. Суб'єктами інновацій можуть бути: фізичні особи – винахідники, стартапери; юридичні особи – наукові установи, університети, підприємства; держава – як регулятор і замовник інноваційних рішень. Механізми правового стимулювання: податкові пільги для інноваційних підприємств; гранти, державні програми фінансування; інноваційні парки, індустриальні кластери; публічно-приватне партнерство у сфері R&D. Основні правові ризики та виклики: недостатній рівень захисту інтелектуальної власності; складність міжнародного патентування; порушення авторських прав у цифровому середовищі; проблеми з визнанням інновацій. Правові характеристики інновацій формують основу для безпечного, ефективного та справедливого функціонування інноваційного середовища.

Література:

1. Витвицька О.Д. Концептуальні підходи до дослідження механізму інноваційно-інвестиційного розвитку зерновиробництва // *Агроінком*. 2013. №10-12. С.10-14.
2. Перерва, П.Г. Інноваційні технології реструктуризації промислового підприємства. Маркетинг інновацій і інновації у маркетингу: збірник тез доповідей VIII Міжнар. науково-практ. конф., 25-26 вересня 2014 р. Суми: ТОВ "ДД "Папірус", 2014. С. 119-121.
3. Кулаєць М.М., Бабієнко М.Ф., Лайко П.А., Витвицька О.Д. Інноваційна діяльність в аграрній сфері // *Економіка АПК*. 2011. № 2. С. 100-107.
4. Скрипниченко В.А. Інноваційні аспекти виробництва біопалива на Україні: стан, проблеми, перспективи // *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України*. 2009. С. 175-180.
5. Витвицька О. Д., Демешкант Н. А. Особливості інноваційного розвитку економіки і завдання аграрної науки та освіти. *Агросвіт* № 9, 2015. С. 3-7.